

Jerzy Sawicki

Ubezpieczenie Business Interruption (BI) jako zabezpieczenie przyszłych dochodów przedsiębiorstwa

---

Studia i Prace Wydziału Nauk Ekonomicznych i Zarządzania 7, 37-48

2008

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Jerzy Sawicki

UBEZPIECZENIE BUSINESS INTERRUPTION (BI) JAKO ZABEZPIECZENIE PRZYSZŁYCH DOCHODÓW PRZEDSIĘBIORSTWA

Wprowadzenie

W ramach dość powszechnie zawieranego przez przedsiębiorstwo ubezpieczenia od ognia i innych zdarzeń losowych odpowiedzialność zakładu ubezpieczeń ograniczona jest do pokrycia kosztów odtworzenia mienia zniszczonego podczas szkody. Inaczej: zadaniem ubezpieczeń majątkowych jest kompensata kosztów – co zgodnie z kodeksem cywilnym¹ można sprowadzić do pokrycia kosztów i przywrócenia przedmiotu szkody do stanu poprzedniej użyteczności².

Reasumując, typowe ubezpieczenia majątkowe nie pokrywają strat finansowych poniesionych przez przedsiębiorstwo, a powstałych w następstwie całkowitej lub częściowej przerwy w prowadzonej działalności produkcyjnej, będącej skutkiem szkody materialnej. W pełni zrozumiałe jest, że przedsiębiorstwo, będące jednocześnie właścicielem mienia, oczekuje zysków z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej. Pokrycie przez zakład ubezpieczeń szkody w ramach polisy majątkowej kompensuje jedynie koszt odtworzenia mienia, nie pokrywając szkód pośrednich, które są często wyższe od tych pierwszych.

Ubezpieczenie *business interruption* (BI) umożliwia rozszerzenie ochrony ubezpieczeniowej o szkody pośrednie będące następstwem wystąpienia zdarzeń losowych w postaci pożaru, wybuchu czy powodzi oraz innych zdarzeń losowych, które mogą dotknąć przedsiębiorstwo. Chodzi w szczególności o utra-

---

¹ Ustawa Kodeks cywilny, art. 826 § 3.

² *Ubezpieczenia gospodarcze*, pod red. T. Sangowskiego, Poltext, Warszawa 2001, s. 218-219.

cone przez przedsiębiorstwo korzyści, które mogą wystąpić w przypadku strat bezpośrednich w mieniu objętym ubezpieczeniem.

1. Istota ubezpieczeń od różnych ryzyk finansowych

Dokonując analizy ubezpieczeń finansowych, nie można pominąć ubezpieczeń zaliczanych do grupy ubezpieczeń od różnych ryzyk finansowych. Z samej nazwy można wnioskować, że ubezpieczenia tej grupy należą do ubezpieczeń finansowych. Nie jest to najważniejsze podejście. Podstawowym zadaniem ubezpieczeń finansowych jest zabezpieczenie przed ewentualnymi stratami będącymi następstwem niewywiązania się przez kontrahenta z zaciągniętych zobowiązań. Takich cech ochrony ubezpieczeniowej trudno się doszukać w produktach ubezpieczeniowych zaliczanych do tej grupy. Jednakże dokonując analizy 16 grupy ubezpieczeń, w myśl ustawy o działalności ubezpieczeniowej³ – obserwujemy pewną niejednorodność. Część z nich stanowi typową grupę ubezpieczeń obejmujących swą ochroną ubezpieczeniową typowe ryzyka losowe, a część nielosowe, jak na przykład ubezpieczenie utraty wartości rynkowej (*residual value insurance*). W tym drugim przypadku możemy doszukać się cech charakterystycznych dla ubezpieczeń finansowych w postaci:

- indywidualnej oceny ryzyka (np. w ubezpieczeniu tytułu prawnego – tzw. *title insurance*),
- wysokiej zależności wyników od cyklu koniunktury gospodarczej (np. w ubezpieczeniu na wypadek bezrobocia – tzw. *unemployment insurance*).

Te cechy nie przesadzają o zakwalifikowaniu ich do grona ubezpieczeń finansowych. Jednakże w grupie 16 występują także ubezpieczenia, które zwyczajowo możemy zaliczyć do ubezpieczeń finansowych. Należą do nich ubezpieczenia ryzyka kursowego, a także ubezpieczenie przyszłej wartości akcji. Wymienione ubezpieczenia nie dotyczą ryzyka niewywiązania się z zaciągniętych zobowiązań przez kontrahenta – co jest charakterystyczne dla ubezpieczeń finansowych. Z kolei dokonując porównania ubezpieczenia ryzyka kursowego z ubezpieczeniem kredytu kupieckiego, zauważamy podobieństwo poprzez występowanie w obu przypadkach ryzyka politycznego – co może być przyczyną niewywiązania się

³ Zob. załącznik do ustawy o działalności ubezpieczeniowej z dnia 22 maja 2003 r. (Dz. U. Nr 124, poz. 1151 z dnia 16 lipca 2003 r.). W dziale II Pozostałe ubezpieczenia osobowe oraz ubezpieczenia majątkowe w pkt 16 przedstawiono ubezpieczenia wchodzące w skład ubezpieczeń różnych ryzyk finansowych.

kontrahenta z zaciągniętych zobowiązań wobec wierzyciela⁴. Na uwagę zasługuje także charakter podmiotu w ubezpieczeniach grupy 16, w której mogą być podmioty gospodarcze, jak i osoby fizyczne. Jednakże z jednym możemy się zgodzić. Ubezpieczenia wchodzące w skład tej grupy łączy jeden wspólny element. Jest nim sposób konstruowania produktów ubezpieczeniowych mających na celu ochronę wyniku finansowego założonego przez ubezpieczony podmiot⁵.

Do głównych produktów ubezpieczeniowych wchodzących w skład ubezpieczeń różnych ryzyk finansowych grupy 16 o cechach ubezpieczeń finansowych możemy zaliczyć:

- ubezpieczenie przerw w działalności gospodarczej (*business interruption*),
- ubezpieczenie nieprzewidzianych wydatków handlowych,
- ubezpieczenie stałych wydatków ogólnych,
- ubezpieczenie od ryzyka utraty zatrudnienia.

Ubezpieczenie nieprzewidzianych wydatków handlowych, stałych wydatków ogólnych oraz ubezpieczenie od ryzyka utraty zatrudnienia stanowią najczęściej rozszerzenie ubezpieczenia BI lub innej bazowej umowy.

2. Ubezpieczenie *business interruption* – BI

Ubezpieczenie *business interruption* – BI można nazwać ubezpieczeniem pośrednim lub ubezpieczeniem następstw zdarzenia losowego. Zdaniem A. Rucińskiej „ubezpieczenie *business interruption* jest formą ubezpieczenia finansowego”. Ma ono ścisły związek z przyszłymi dochodami przedsiębiorstwa. Z kolei jego podstawowym celem jest zrekompensowanie strat powstałych w następstwie szkody losowej polegającej na utraconym zysku brutto⁶ w okresie objętym ochroną ubezpieczeniową. W tym czasie przedsiębiorstwo musi ponosić dodatkowe koszty, niezależne od wielkości produkcji, w tym koszty wynajmu obiektów, wynagrodzeń pracowników. Ponadto w tym okresie przedsiębiorstwo nie osiąga oczekiwanego zysku, traci rynek oraz swoich klientów – co niejednokrotnie przewyższa war-

⁴ J. Kukiełka, D. Poniewierka, *Ubezpieczenia finansowe*, Branta, Bydgoszcz-Warszawa 2003, s. 21-22.

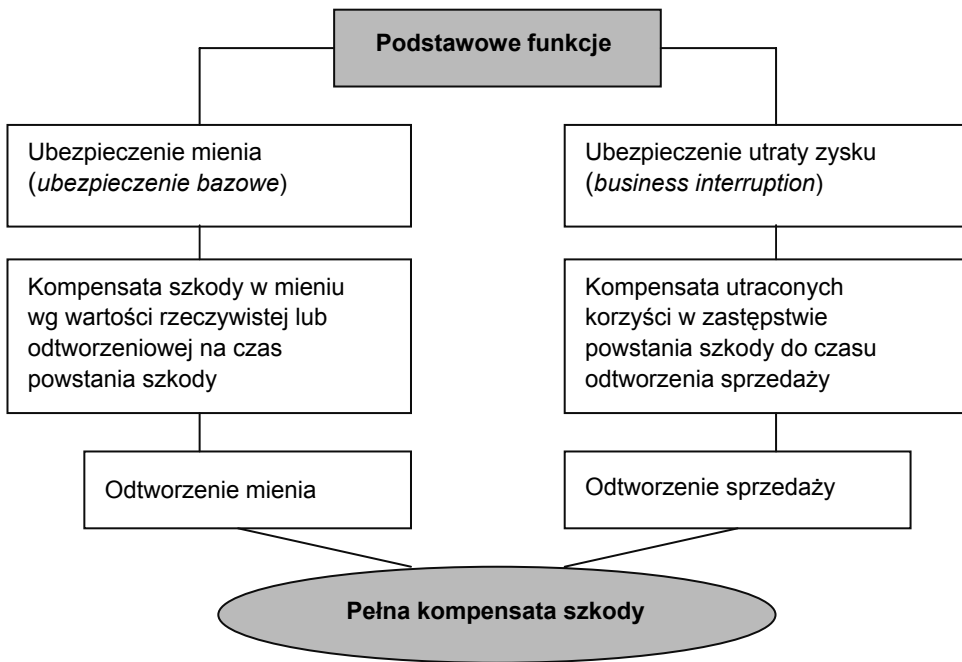
⁵ *Ubezpieczenia finansowe i gwarancje ubezpieczeniowe*, pod red. R. Holly, Poltext, Warszawa 2003, s. 221.

⁶ Przyjęte w ubezpieczeniach pojęcie zysku brutto jest odmienne od ujęcia księgowego. W ujęciu ubezpieczeniowym stanowi on sumę zysku netto i kosztów stałych lub różnicy pomiędzy obrotem a kosztami zmiennymi. Wobec tych rozbieżności zakłady ubezpieczeń napotykały na trudności związane z prawidłową kalkulacją sumy ubezpieczenia.

tość szkody rzeczowej⁷. Porównania funkcji ubezpieczenia BI z ubezpieczeniem majątkowym przedstawiono na rysunku 1.

Na uwagę zasługują wyniki badań przeprowadzonych na rynku francuskim, z których wynika, że 7 przedsiębiorstw na 10 w ciągu trzech lat od powstania dużej szkody majątkowej kończy swoją działalność gospodarczą. Bezpośrednią tego przyczyną jest wystąpienie szkody majątkowej, a pośrednią ponoszenie przez przedsiębiorstwo wysokich kosztów związanych z przerwą w działalności gospodarczej oraz z odtworzeniem działalności gospodarczej.

Rys. 1. Porównanie podstawowych funkcji ubezpieczenia BI z ubezpieczeniem mienia

Źródło: opracowanie własne, na podstawie: *Ubezpieczenia finansowe i gwarancje ubezpieczeniowe*, pod red. R. Holly, Poltext, Warszawa 2003, s. 223.

Przedsiębiorstwo może rozszerzyć ochronę ubezpieczeniową o ryzyko *nieprzewidzianych wydatków handlowych*. Najczęściej odbywa się to poprzez sporządzenie dodatkowej klauzuli do ubezpieczenia BI lub do funkcjonujących programów

⁷ A. Rucińska, *Ubezpieczenie ryzyka utraty zysku wskutek przerw w działalności gospodarczej* (cz. I), „Wiadomości Ubezpieczeniowe” 7-8-9/A, Warszawa 1996, s. 57-58.

ubezpieczeniowych. Przedmiotem ubezpieczenia są koszty dodatkowe będące następstwem szkody w mieniu, które muszą być poniesione, aby przedsiębiorstwo mogło kontynuować działalność. Do kosztów tych możemy zaliczyć dodatkowe koszty transportu, płac, wynajmu pomieszczeń, budynków oraz maszyn i urządzeń. Za wypadek ubezpieczeniowy uważa się wystąpienie konieczności poniesienia przez przedsiębiorstwo nieprzewidzianych wydatków handlowych niezbędnych do kontynuowania działalności, będących bezpośrednim następstwem szkody w mieniu. Odpowiedzialność zakładu ubezpieczeń dodatkowo ograniczona jest:

- sumą ubezpieczenia stanowiącą górną granicę odpowiedzialności,
- ustalonym okresem odszkodowawczym (np. 6 miesięcy),
- określonym w umowie okresem wyczekiwania (franszyza redukcyjna określona w czasie, np. 3 dni).

Analizując przydatność tego ubezpieczenia dla przedsiębiorstwa, nie można pominąć ważniejszych wyłączeń od odpowiedzialności. Należą do nich następujące koszty, które będą znacząco wzrastać w następstwie:

- a) dodatkowych nieprzewidzianych uprzednio zdarzeń, które mogą powstać podczas trwania przerwy w działalności gospodarczej;
- b) wystąpienia sytuacji, gdy ubezpieczający nie posiada wystarczających środków finansowych, które mógłby przeznaczyć na rekonstrukcję lub odtworzenie majątku będącego przedmiotem szkody.

Ponadto należy mieć na uwadze, że wypłacone odszkodowanie z tytułu ubezpieczenia nieprzewidzianych wydatków handlowych nie może stanowić źródła zysku – co sprawia, że przy ustalaniu wysokości odszkodowania akceptowane są jedynie uzasadnione koszty.

W ramach ubezpieczenia różnych ryzyk finansowych funkcjonuje *ubezpieczenie stałych wydatków ogólnych*. W ogólnym ujęciu jest to uproszczona forma ubezpieczenia *business interruption*. Podobnie jak inne produkty ubezpieczeniowe należące do tej grupy są one dodawane za pomocą klauzul do ubezpieczenia bazowego obejmującego ubezpieczenie mienia przedsiębiorstwa. Przedmiotem ubezpieczenia są koszty stałe (np. czynsz, płace, koszty najmu, dzierżawy lokali, obiektów, czy pracy maszyn i urządzeń, które nie zostały objęte ochroną ubezpieczeniową w ramach powstania szkody w mieniu. Wypadek ubezpieczeniowy definiowany jest jako konieczność ponoszenia przez przedsiębiorstwo stałych wydatków ogólnych, po zaistniałej szkodzie w mieniu. Ochrona ubezpieczeniowa – podobnie jak w pozostałych przypadkach – jest uruchamiana, jeżeli konieczność

ich ponoszenia jest następstwem szkody powstałej w ramach polisy bazowej. Poza tym odpowiedzialność zakładu ubezpieczeń jest ograniczona ustaloną w umowie ubezpieczenia:

- przyjętą sumą ubezpieczenia, która stanowi granicę odpowiedzialności,
- ustalonym w umowie ubezpieczenia okresem ubezpieczenia oraz okresem odszkodowawczym.

Ubezpieczenie stałych wydatków ogólnych pokrywa zazwyczaj koszty mające bezpośredni wpływ na kontynuację działalności przez przedsiębiorstwo.

Ubezpieczenie od ryzyka zatrudnienia, czyli ubezpieczenie od skutków bezrobocia, możemy także zaliczyć w skład grupy ubezpieczenia różnych ryzyk finansowych o cechach ubezpieczeń finansowych. W praktyce jest stosunkowo rzadko oferowane przez krajowych ubezpieczycieli. Tłumaczone jest to trudnościami w oszacowaniu ryzyka. Dla przykładu we Francji tego typu ubezpieczenie posiada co piąty francuski kredytobiorca. Niemniej jednak ubezpieczenie od utraty zatrudnienia charakteryzuje się wysokim stopniem ryzyka oszustwa ubezpieczeniowego – co potwierdzają wyniki szkodowości⁸. Z reguły ubezpieczenie od skutków bezrobocia obwarowane jest klauzulami dotyczącymi:

- ustalonego okresu karencji, co uzależnione jest od wysokości dochodów (im wyższe dochody, tym dłuższy okres karencji),
- maksymalnego okresu odszkodowawczego, który z reguły jest ograniczony do dwóch lat,
- określonego limitu odszkodowawczego stanowiącego górną sumę ubezpieczenia,
- franszyzy redukcyjnej, którą najczęściej stanowią pobierane świadczenia z ubezpieczeń ustawowych lub pomocy społecznej⁹.

W praktyce umowy tego typu zawierane są coraz częściej za pośrednictwem wyspecjalizowanych biur brokerskich – co umożliwia poprawne oszacowanie ryzyka oraz ustalenie akceptowalnej ochrony ubezpieczeniowej przez obie strony umowy.

⁸ Wysokie wyniki szkodowości w ubezpieczeniu od ryzyka zatrudnienia są szczególnie wysokie w takich krajach, jak Wielka Brytania czy Francja. Dla przykładu według źródeł francuskich aż połowa ubezpieczonych od ryzyka bezrobocia pobiera świadczenie przez pewien czas, mimo powrotu do aktywności zawodowej.

⁹ *Ubezpieczenia finansowe i gwarancje ubezpieczeniowe*, pod red. R. Holly, Poltext, Warszawa 2003, s. 226 do 230.

3. Składka ubezpieczeniowa – odszkodowanie

Zdaniem Z. Jęksy w ubezpieczeniu utraty zysku, podobnie jak w ubezpieczeniu mienia, zasadnicze znaczenie ma poprawne skalkulowanie sumy ubezpieczenia, celem pełnej kompensaty strat na wypadek powstania szkody. Jej poprawne wyliczenie nie jest prostą formułą w przypadku ubezpieczeniu utraty zysku (BI). Spowodowane jest to niematerialną postacią ubezpieczenia, którą na dodatek należy ustalić, jako wartość przyszłą¹⁰. Podstawę ustalenia wysokości składki stanowi zysk brutto będący jednocześnie górną granicą odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń. Dla ubezpieczenia utraty zysków jest ona równa rocznemu zyskowi brutto. W praktyce zakłady ubezpieczeń stosują dwie metody kalkulacji sumy ubezpieczenia na bazie:

- a) **metody różnicowej** ustalanej wg wzoru:

$$\text{zysk brutto} = \text{obrót} - \text{koszty zmienne};$$

- b) **metody sumarycznej** ustalanej wg wzoru:

$$\text{zysk brutto} = \text{zysk netto} + \text{koszty stałe}^{11}.$$

Suma ubezpieczenia w tym przypadku powinna odpowiadać wartości zysku brutto w okresie odszkodowawczym¹².

Stosowanie drugiej metody wymaga, aby informacje dotyczących kosztów stałych były szczegółowo wymienione w dokumentacji ubezpieczeniowej¹³ oraz stale aktualizowane w czasie trwania okresu ubezpieczenia. Do czasu większego upowszechnienia ubezpieczenia utraty zysku oraz celem uniknięcia ewentualnego niedoubezpieczenia z powodu braku systematycznej aktualizacji kosztów zmiennych korzystniejszy dla przedsiębiorstwa będzie pierwszy sposób kalkulacji sumy ubezpieczenia. Nie można pominąć także sytuacji, w której przedsiębiorstwo nie osiąga zysku, lecz stratę, co ma miejsce w pierwszych latach działalności. Takie

¹⁰ Z. Jęksa, *Ubezpieczenia majątku i zysku firmy*, Poltext, Warszawa 2000, s. 135.

¹¹ A. Rucińska, *Ubezpieczenie ryzyka utraty zysku wskutek przerw w działalności gospodarczej* (cz. II), „Wiadomości Ubezpieczeniowe” 10-11-12, Warszawa 1996, s. 58.

¹² *Ubezpieczenia gospodarcze*, pod red. T. Sangowskiego, Poltext, Warszawa 2001, s. 223.

¹³ Zwykle jest to wniosek oraz załączniki, które stanowią integralną część umowy ubezpieczenia (polisy).

przedsiębiorstwa także mogą być objęte ochroną ubezpieczeniową. W tym przypadku sumę ubezpieczenia można ustalić w następujący sposób:

– zysk brutto = koszty stałe – strata netto.

Poprawne ustalenie sumy ubezpieczenia wymaga przede wszystkim:

- dokładnej analizy rachunku zysków i strat, celem ustalenia zysku brutto,
- przewidywanego w przyszłości zysku brutto¹⁴.

Ponadto poprawne ustalenie sumy ubezpieczenia wymaga zgodnego współdziałania przedsiębiorstwa i zakładu ubezpieczeń. Jest to szczególnie ważne, bo pozwala uniknąć ewentualnego niedoubezpieczenia¹⁵ w przypadku powstania szkody, co może skutkować brakiem jej pełnej kompensaty.

Do kalkulacji stopy składki brane są pod uwagę następujące elementy:

- stopień ryzyka wystąpienia szkody materialnej, a tym samym przerwy w działalności gospodarczej,
- ustalony okres odszkodowawczy, który z reguły trwa nie krócej niż 12 miesięcy,
- bazowa stopa składki przyjęta do ubezpieczenia mienia,
- dodatkowa dokumentacja, w tym listy płac,
- przyjęte dodatkowe (szczególne) warunki ubezpieczenia.

Według D. Blanda „system ustalania stawek oparty jest o:

- ryzyka natury fizycznej,
- długości okresu odpowiedzialności,
- ryzyko przerw w działalności”¹⁶.

Podstawę do ustalenia stopy składki w ubezpieczeniu utraty zysku BI stanowi średnia ważona stawki zastosowana w ubezpieczeniu bazowym. Zwykle jest to ubezpieczenie od ognia i innych żywiołów. W takim przypadku przyjmuje się średnią ważoną zastosowaną do środków trwałych z wyłączeniem budynków.

¹⁴ W praktyce badany jest rok finansowy poprzedzający okres, na który zostanie zawarta umowa ubezpieczenia. Dlatego kalkulacja przewidywanego zysku brutto powinna być aktualizowana o dodatkowe informacje, jak: trendy rozwojowe, przewidywany wzrost zysku oraz inflacja w roku przyszłym. a także zakładane plany rozwojowe na przyszły rok, a więc rok ubezpieczeniowy.

¹⁵ Niedoubezpieczenie ma miejsce w przypadku, gdy suma ubezpieczenia jest niższa od faktycznej wartości przedmiotu szkody, co w przypadku ubezpieczenia utraty zysku stanowi wartość utraconego zysku brutto. W przypadku wystąpienia zdarzenia objętego umową ubezpieczenia wartość szkody zostaje pomniejszona o wysokość niedoubezpieczenia.

¹⁶ A. Rucińska, *Ubezpieczenie ryzyka utraty zysku wskutek przerw w działalności gospodarczej* (cz. II), „Wiadomości Ubezpieczeniowe” 10-11-12, Warszawa 1996, s. 54.

Wysokość składki jest uzależniona od okresu ubezpieczenia. Dodatkowo jest korygowana o zniżki i ewentualne zwwyżki w zależności od rodzaju zabezpieczeń czy ilości lokalizacji.

Przykładowe stopy składki w zależności od okresu odszkodowawczego stosowane przez zagranicznych ubezpieczycieli przedstawiono w tabeli 1.

Tabela 1. Przykładowe stopy składki w ubezpieczeniu utraty zysku (BI) w zależności od okresu ubezpieczenia

Okres odszkodowawczy	Wzrost w %	Stawka w ubez. bazowym w %	Stawka w ubez. utraty zysku w %
5 miesięcy	100	0,2	0,2
12 miesięcy	150	0,2	0,3
18 miesięcy	140	0,2	0,28
24 miesiące	125	0,2	0,25

Źródło: A. Rucińska, *Ubezpieczenie ryzyka utraty zysku wskutek przerw w działalności gospodarczej (cz. II)*, „Wiadomości Ubezpieczeniowe” 10-11-12, Warszawa 1996, s. 56.

Należy jednak podkreślić, że większość zakładów ubezpieczeń nie akceptuje okresu odszkodowawczego krótszego od 12 miesięcy. Spowodowane jest to małym prawdopodobieństwem, że przedsiębiorstwo zdoła odtworzyć produkcję lub usługi w tak krótkim czasie.

Tabela 2. Przykładowe (średnie) stopy składki stosowane przez krajowych ubezpieczycieli

Okres odszkodowawczy	Wzrost w %	Stawka w ubez. bazowym w %	Stawka w ubez. utraty zysku w %
12 miesięcy	200	0,2	0,4
18 miesięcy	150	0,2	0,3

Źródło: A. Rucińska, *Ubezpieczenie ryzyka utraty zysku wskutek przerw w działalności gospodarczej (cz. II)*, „Wiadomości Ubezpieczeniowe” 10-11-12, Warszawa 1996, s. 57.

W praktyce krajowe zakłady ubezpieczeń stosują własne systemy ustalania wysokości składki w ubezpieczeniu BI. Zostały one przedstawione w tabeli 2.

Ich wysokość¹⁷ uzależniona jest głównie od indywidualnej oceny ryzyka. Na uwagę zasługuje znaczny wzrost stawki – co jest następstwem zwiększenia stawki bazowej.

Straty w ramach ubezpieczenia utraty zysku (BI) można przedstawić w postaci następujących kategorii:

- utraty zysku,
- straty powstałe w wyniku ponoszenia kosztów stałych,
- straty powstałe w wyniku poniesienia dodatkowych kosztów (np. wzrostu kosztów wytworzenia),
- straty powstałe w wyniku poniesienia kosztów na kontynuowanie dalszej działalności.

Wysokość szkody w ramach ubezpieczenia utraty zysku można ustalić po wystąpieniu zdarzenia objętego ubezpieczeniem w ramach polisy podstawowej. Przyjęcie odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń w ramach zawartej umowy ubezpieczenia BI może nastąpić, jeżeli ubezpieczający udowodni, że powstanie szkody losowej (w ramach zawartej umowy bazowej) miało wpływ na przerwanie produkcji i spadek obrotów. Odszkodowanie możemy wyliczyć według następującego wzoru:

$$So - Oa \cdot WZb + Wkw - Os = Opp$$

gdzie:

- So – oznacza: standardowy (uaktualniany) obrót,
- Oa – obrót aktualny z okresu odszkodowawczego,
- WZb – wskaźnik zysku brutto uaktualniany w zależności od tendencji,
- Os – zaistniałe oszczędności,
- Opp – wartość odszkodowania podlegająca zasadzie proporcji¹⁸.

Źródło: opracowano na podstawie: A. Rucińska, *Ubezpieczenie ryzyka utraty zysku wskutek przerw w działalności gospodarczej (cz. II)*, „Wiadomości Ubezpieczeniowe” 10-11-12, Warszawa 1996, s. 61-62.

¹⁷ Zob. J. Jęksa, *Ubezpieczenia majątku i zysku firmy*, Poltext, Warszawa 2000, na s. 194-200 przedstawiono zasady kalkulacji wysokości składki wraz z przykładami.

¹⁸ Zasada proporcji w ubezpieczeniu utraty zysku będzie miała zastosowanie, jeżeli suma ubezpieczenia jest mniejsza od sumy otrzymanej w wyniku pomnożenia obrotu rocznego przez wskaźnik zysku brutto.

Okres odszkodowawczy rozpoczyna się w dniu powstania szkody materialnej w ramach ubezpieczenia mienia i trwa dopóki zaistniała szkoda ma ujemny wpływ na wynik gospodarczy przedsiębiorstwa, jednakże nie dłużej niż maksymalny okres odszkodowawczy określony w umowie ubezpieczenia utraty zysku BI¹⁹.

Podsumowanie

Przedstawione rozważania niewątpliwie potwierdzają, że ubezpieczenia od różnych ryzyk finansowych można zaliczyć do grupy ubezpieczeń o cechach ubezpieczeń finansowych. Stanowią one pewnego rodzaju ich substytut, gdyż nie mogą funkcjonować samodzielnie, lecz tylko jako ubezpieczenie uzupełniające do ubezpieczenia bazowego, będącego ubezpieczeniem majątkowym. Ich głównym celem jest zwiększenie ochrony ubezpieczeniowej w ramach funkcjonującego programu ubezpieczeniowego przedsiębiorstwa.

Ubezpieczenie od różnych ryzyk finansowych wypełnia lukę ochrony ubezpieczeniowej w zakresie utraconych korzyści zwane powszechniej – ubezpieczeniem utraty zysku (*business interruption* – BI)²⁰.

Przedsiębiorstwo korzystając z tego instrumentu finansowego, może uzyskać dodatkowe zabezpieczenie dalszego funkcjonowania w przypadku wystąpienia szkody. Jest to możliwe poprzez dopływ środków finansowych umożliwiających odtworzenie poziomu produkcji oraz pozycji na rynku do stanu przed zaistnieniem szkody – poprzez uruchomienie ubezpieczenia BI. Jednakże skuteczność tego instrumentu uzależniona będzie od wypracowanego programu ubezpieczeniowego – co będzie miało bezpośredni wpływ na wysokość wypłaconego odszkodowania.

¹⁹ A. Rucińska, *Ubezpieczenie ryzyka utraty zysku wskutek przerw w działalności gospodarczej* (cz. II), „Wiadomości Ubezpieczeniowe” 10-11-12, Warszawa 1996, s. 57-58.

²⁰ *Ubezpieczenia gospodarcze*, pod redakcją T. Sangowskiego, Poltext, Warszawa 2001, s. 219.

BUSINESS INTERRUPTION (BI) INSURANCE AS A WAY OF SECURING ENTERPRISE'S FUTURE INCOME

Summary

The analysis introduces the Business Interruption insurance (BI), which may determine a way of securing enterprise's future income. The essence of insurances being a part of the whole group of different financial risks insurances, including the BI insurance, and functioning of such have been described. Following part of the study shows methods of determining insurance amount as a basis of defining rates of insurance premium. Rules of determining compensation amount within the BI insurance have been also described.

Translated by Jerzy Sawicki